

Kvalitetssikring av skoglokaliteter langs Altaelva

Torbjørn Høitomt og Terje Blindheim

Ekstrakt

BioFokus har gjennomført en kvalitetssikring av naturtypelokaliteter, med hovedvekt på skog langs Altaelva i Finnmark på oppdrag for Fylkesmannen. Arbeidet resulterte i totalt 21 oppdaterte eller nykartlagte lokaliteter. Det ble påvist en rekke rødlistearter i gruppene karplanter, lav moser og sopp. Men denne kartleggingen har så å si alle naturtypelokaliteter langs Altaelva tilstrekkelig kvalitet i både beskrivelse og avgrensning.

Nøkkelord

Naturtypekartlegging
Altaelva
Alta
Finnmark
Rødlistearter
Flommark
Flomskogsmark
Elvør
Fosserøyk

Omslag

FORSIDEBILDER
Øvre: Storveronika
Midtre: Flommarksskog
Nedre: Sautso

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-557-0

BioFokus-rapport 2017-1

Tittel

Kvalitetssikring av skoglokaliteter langs Altaelva

Forfattere

Torbjørn Høitomt og Terje Blindheim

Dato

15.01.2017

Antall sider

16 sider + vedlegg

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

Fylkesmannen i Finnmark

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.BioFokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

Refereres som

Høitomt, T. og Blindheim, T. 2017.
Kvalitetssikring av skoglokaliteter langs Altaelva.
BioFokus-rapport 2017-1. Stiftelsen BioFokus.
Oslo.

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 99550257

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

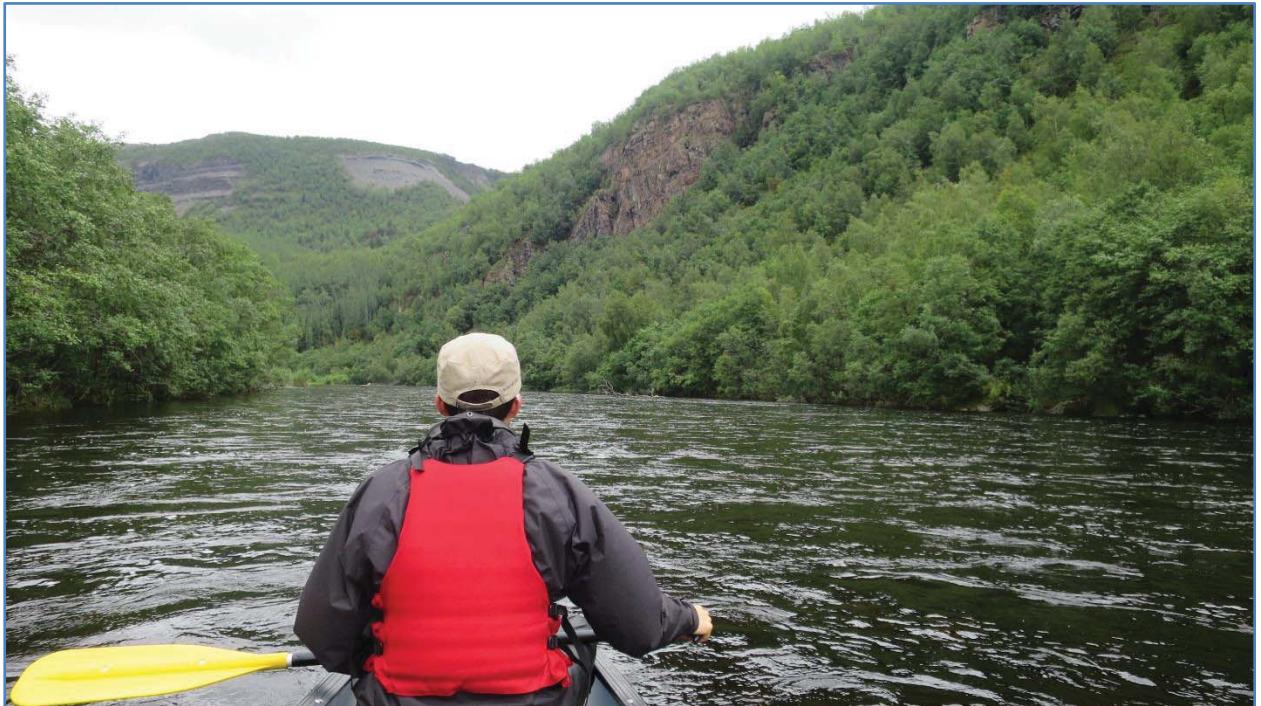
Forord

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Fylkesmannen i Finnmark foretatt naturfaglige registreringer på et utvalg skoglokaliteter langs Altaelva i Finnmark fylke. Jan Erik Knutsen har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Terje Blindheim har vært prosjektansvarlig, mens Torbjørn Høitomt har stått for det meste av rapporteringen og har hatt et særlig fokus på inventering av moser. Det er et lite prosjekt å få utstyr og folk inn til Sautso og Altadammen. Takk til GLØD (www.glodexplorer.no) for hjelp med utstyr og frakt helt inn i området. Takk også til Bjørnulf Ruud (Alta folkehøgskole, www.altafolkehogskole.no) for skyss rundt til noen av lokalitetene langs nordre del av elva og overnatting i Alta.

Prosjektets viktigste leveranse er Naturbasefiler som blir publisert på <http://www.dirnat.no/kart/naturbase/>

Oslo, 12. januar 2017

Torbjørn Høitomt og Terje Blindheim

Sautso, øvre del. Det var mye vann i elva (150 kbm/s) i august så padlinga gikk fort

Sammendrag

BioFokus har på oppdrag fra Fylkesmannen i Finnmark utført en kvalitetssikring av naturtyper i fylket. Arbeidet ble organisert som en kanotur ned Altaelva for å effektivt kunne kvalitetssikre så mange lokaliteter som mulig innenfor gitte rammer.

Det ble totalt registrert 21 naturtypelokaliteter fordelt på 4 hovedtyper, 10 naturtyper og 12 ulike utforminger. 4 ble vurdert som svært viktige (A verdi), 16 som viktige (B verdi), mens 1 ble vurdert å ha lokal verdi (C verdi). De fleste kartlagte naturtypene ligger innenfor eksisterende lokaliteter og er således en oppdatering.

Drøyt 30 ulike rødlistearter er kjent fra de 21 lokalitetene. I tillegg ble det påvist noen arter utenfor de arealene vi valgte å avgrense. En stor andel av disse 30 artene ble funnet i 2016, men noen funn er hentet fra Artskart og stammer for det meste fra undersøkelser i 1980-årene. Noen gamle artsfunn med usikker presisjon er utelatt fra listene, men omtalt i teksten.

Etter dette arbeidet har så å si alle kartlagte naturtypelokaliteter langs Altaelva nedstrøms Altadammen tilstrekkelig god kvalitet i beskrivelse og avgrensning.

Det gjenstår imidlertid fortsatt noe arbeid før vi kan si at arealene langs Altaelva fra dammen og ned til utløpet i sjøen er ferdig. Fortsatt finnes flere store elveører, sandfurskog og sannsynligvis også gamle furuskoger som ikke er kartlagt.

I furuskogen ved Vidjekløfta var det ikke vanskelig å finne naturlige «gapahuker» som ga ly for regnet.

Innhold

1	INNLEDNING / BAKGRUNN	6
2	GJENNOMFØRING	6
2.1	PRIORITERTE OMRÅDER	6
2.2	TILRETTELEGGING FOR NATUR2000 OG NATURBASE	6
2.3	TIDLIGERE UNDERSØKELSER	6
2.4	BEHANDLING AV GAMLE NATURTYPEDATA	7
2.5	RØDLISTEARTER	7
3	RESULTATER	8
3.1	KARTLAGTE NATURTYPER	8
3.2	RØDLISTEDE NATURTYPER	9
3.3	RØDLISTEARTER	9
3.3.1	<i>Karplanter</i>	9
3.3.2	<i>Moser</i>	10
3.3.3	<i>Lav</i>	10
3.3.4	<i>Sopp</i>	11
3.3.5	<i>Øvrige artsgrupper</i>	11
4	DISKUSJON	15
5	REFERANSER	16

Vedlegg: Faktaark for 21 lokaliteter

Leirplass syd for Sorrisniva.

1 Innledning / bakgrunn

Arbeidet som presenteres i denne rapporten er finansiert med midler fra Fylkesmannen i Finnmark. Den økonomiske ramma var på kr 100.000 ekskludert moms, og omfattet i første rekke kvalitetssikring av skoglokaliteter langs Altavassdraget. Andre naturtyper ble også kartlagt der dette passet på veien nedover elva.

Feltarbeidet ble gjort i løpet av feltsesongen 2016 med påfølgende rapportering høsten 2015/vinteren 2016. Feltarbeidet i forbindelse med dette prosjektet er utført av Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt, begge BioFokus. Data er systematisert i Natur2000 (Borch og Wergeland Krog 2011).

Metoden for kartlegging følger DN-håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Vi viser til håndboka for nærmere opplysninger om kriterier for utvalg og verdisetting av naturtyper. Det ble presisert av oppdragsgiver at de nyere reviderte faktaarkene for lokaliteter i skog fra 2014 ikke skulle benyttes.

I forbindelse med arbeidet har BioFokus produsert shape-filer for naturtypetemaet. Disse er sendt til Fylkesmannens miljøvernaveiding sammen med egenskapsdata. Fylkesmannen vil på dette grunnlag oppdatere Naturbase i samarbeid med Miljødirektoratet.

2 Gjennomføring

2.1 Prioriterte områder

Utlysningen av dette prosjektet omfattet en lang rekke lokaliteter spredt over en større del av Finnmark, men etter avtale med oppdragsgiver ble arealene langs Altavassdraget valgt ut som prioriterte områder ved arbeidet i 2016. Prioriterte lokaliteter var på forhånd plukket ut av oppdragsgiver, og omfattet nær alle naturtypelokaliteter langs Altaelva med betydelige mangler i beskrivelse og/eller avgrensning.

2.2 Tilrettelegging for Natur2000 og Naturbase

Alle lokaliteter er skrevet og sammenfattet i databaseverktøyet Natur2000. Alle egenskapsfiler m.m. er hentet fra denne databasen i forbindelse med rapportering og overlevering av data til Fylkesmannen.

2.3 Tidligere undersøkelser

Siden dette prosjektet i all hovedsak omfatter kvalitetssikring av tidligere innsamlete data er det viktig å omtale kildene til de eksisterende dataene. En stor del av naturtypelokalitetene som er kvalitetssikret i dette prosjektet stammer fra kartlegging på 1980- og 1990-tallet, en tid da kravene til dokumentasjon og strukturering av arbeidet var lavere enn i dag. Mange av lokalitetene som skulle kvalitetssikres er oppført med registreringstidspunkt i 1986 eller 1995, men er inkludert i rapporten til K.B. Strann m.fl. (2008). Mange av artsfunnene som danner grunnlaget for de verdifulle lokalitetene inne i Sautso stammer fra kartlegginger gjort av blant annet Arne Frisvoll og Arve Elvebakk i forkant av Altautbyggingen, samt kartlegging gjort av Leif Ryvarden på 1990-tallet. I tillegg til de lokalitetene som ble kvalitetssikret i denne omgang finnes også en del lokaliteter langs elva av nyere dato, kartlagt av Geir Gaarder, Rune Solvang og Rein Midteng blant annet i 2009 og 2010 (Solvang m.fl. 2010).

2.4 Behandling av gamle naturtypedata

Alle kvalitetssikrede lokaliteter er merket med BN-nummeret fra eksisterende lokalitet. Lokaliteter som ikke skal videreføres er ført inn i en sletteliste som er gjengitt under.

2.5 Rødlistearter

Spesielle arter, inkludert sjeldne og rødlistede arter, kartlagt gjennom prosjektet har blitt gjort tilgjengelig i Artskart (Artsdatabanken & GBIF 2016) via BioFokus sin artsbase (BAB). Rødlistekategorier i rapporten følger Norsk rødliste for arter 2015.

Skvulpmose *Myrinia pulvinata* (VU) ble påvist ny for Nord-Norge på to lokaliteter langs Altaelva.

3 Resultater

3.1 Kartlagte naturtyper

Det ble totalt registrert 21 naturtypelokaliteter fordelt på 4 hovedtyper, 10 naturtyper og 12 ulike utforminger. 4 ble vurdert som svært viktige (A verdi), 16 som viktige (B verdi), mens 1 ble vurdert å ha lokal verdi (C verdi), se Tabell 1. Figur 1 og 2 viser fordelingen av de registrerte lokalitetene langs Altaelva. 8 undersøkte/vurderte lokaliteter ble ført opp på slettelista da de enten ikke hadde tilstrekkelige kvaliteter, de utgjorde punktforekomster som ikke lot seg identifisere eller de er inkludert i nyere registrerte lokaliteter som på en tilfredsstillende måte dokumenterer verdiene. Det samlede arealet av de nyregistrerte områdene er svært liten i forhold til opprinnelig naturtypeareal. Dette skyldes i hovedsak at de to store lokalitetene som tidligere dekket hele Sautso (15 km²) nå er delt opp i flere små lokaliteter. Denne oppdelingen må ikke tolkes som en degradering av de helhetlige verdiene som denne kløfta representerer i form av et unikt landskap, viltverdier, akvatiske verdier, skog og rasmarksverdier m.m. Det er imidlertid et faktum at størsteparten av arealene ikke har særlige naturverdier som gjør at de faller innenfor kriteriene for utvelgelse av naturtyper etter DN håndbok 13.

Tabell 1. Oversikt over registrerte naturtyper med verdier.

Hovednaturtype	Naturtype	Utforming	A verdi	B verdi	C verdi
Ferskvann/våtmark	Stor elveør	Urte- og grasrik ør		1	
	Fossesprøytsone	Urterik utforming		1	
Rasmark, berg og kantkratt	Sørvendte berg og rasmarker	Kalkrik og/eller sørvendt bergvegg		1	
		Bergknaus og -flate		1	
Skog	Kalkskog	Frisk kalkfuruskog		2	
	Gråor- heggeskog	Flommarksskog	2	4	1
		Liskog/raviner		1	
	Rik sumpskog	Rikere løvsumpskog		1	
	Gammel lauvskog	Gammel bjørkesuksesjon		1	
	Gammel barskog	Gammel furuskog	1	1	
	Bekkekløft og bergvegg	Bekkekløft	1	1	
Åpen naturlig fastmark	Åpen flommark	Elveør		1	

Øvre del av Sautso sett mot nord. Bildet viser elveører med klåved. Deler av de øvre rasmerkene i midtre del av bildet er avgrenset som naturtyper noe også de skogkledde skrentene i høyde del av bildet er.

3.2 Rødlistede naturtyper

Åpen flomfastmark som forekommer vanlig langs Altavassdraget er rødlistet som nær truet (NT). Det samme er fosse-eng (NT) som forekommer sparsomt ved Jotkaelva og fossen i Steinfjellelva. Ellers forekommer Frisk, rik boreal løvskog (DD) sparsomt inne i Sautso. I tillegg er elveløp vurdert som NT.

En gigantisk marinøkkel på en av de mange åpne elveørene i Altaelva.

3.3 Rødlistearter

Det ble påvist 23 rødlistearter under kartleggingen i 2016. I tillegg er flere eldre funn inkludert i arbeidet med verdisettingen av de 21 kartlagte lokalitetene. Totalt er derfor om lag 35 ulike arter verdigivende for én eller flere lokaliteter.

3.3.1 Karplanter

Flommarksskogene langs Altaelva huser til dels store bestander med den sårbare arten finnmarsfrøstjerne (VU). I tillegg finnes huldregras (NT) og tuestarr (NT) spredt i de samme miljøene. På åpen flommark vokser klåved (NT) stedvis rikelig. Inne i Sautso finnes i tillegg grårublom (NT), finntelg (NT), flogmure (NT), kveinhavre (EN), hengepiggrø (NT) og trolig sibirnattfiol (CR) innenfor minst én av de kartlagte naturtypelokalitetene. Orkideen huldreblom (NT) ble funnet utenfor avgrenset naturtypelokalitet i dalsøkk sør for Jotkaelva, se bilde til høyre.

3.3.2 Moser

Torbjørn finner hårkurlemose (VU) på stor stein i Sautsovannet.

Mosefloraen i området er etter norske standarder godt undersøkt. Det ble gjort til dels grundige undersøkelser i øvre deler av vassdraget i forbindelse med Alta-utbyggingen. I Sautso er både hatt-tustmose (NT), kløttflik (EN), skortemyggmose (NT), trådflette (EN), grassigd (VU) og alpevrímose (DD) påvist innenfor én eller flere lokaliteter. De fleste funnene er gjort ved eller i nærheten av utløpet av Jotkaelva. Det er et stort potensiale for funn av flere rødlistede moser i dette området. Lenger nedover elva er det få funn av rødlistede moser. På en stein i elva ovenfor Gabo ble hårkurlemose (VU) funnet. Elveørene er nokså sporadisk undersøkt uten funn av særlig interessante arter, men potensialet her er godt, særlig på finkornet substrat i bakevjer o.l. I flommarksskogene ble den sårbare arten skvulpmose (VU) påvist som ny for Nord-Norge. Denne arten ble funnet på to lokaliteter, men finnes trolig flere steder.

3.3.3 Lav

Det er påvist en lang rekke rødlistede lav inne i Sautso. En gruppe av disse er knyttet til gamle strukturer av bjørk. På dette substratet finnes rustdoggnål (NT) og granseterlav (NT) relativt vanlig. På åpne til middels skyggefulle, baserike knauser og blokker finnes arter som brundogglav (NT), skorpeglye (VU) og kalkrosettlav (VU). Videre er både bekkeskiferlav (NT) og flatsaltlav (VU) påvist på steiner i eller nær flomsona i juvet mellom utløpet av Jotkaelva og damfoten. På tørre strukturer av gamle furutrær finnes vanlig sotbeger (NT) nokså vanlig innenfor flere lokaliteter.

Fra venstre granseterlav som oftest ble funnet på grove bjørker. Rustdoggnål som trolig finnes på flere hundre grove bjørker i hele Altadalen og til høyre kalkrosettlav som finnes spredt på kalkrike bergvegger langs elva.

3.3.4 Sopp

Det er funnet en del rødlistede vedboende sopp knyttet til gammel boreal løvskog i Sautso. Mye stammer fra Leif Ryvardsens undersøkelser på 1990-tallet, men flere arter ble også påvist i 2016. Ferskenkjuke (NT), mørk vokspigg (NT), seljeskinn (NT) og foldeskinn (NT) er alle påvist innenfor én eller flere naturtypelokaliteter. På dødved av furu er tyrikjuke (NT), flekkhvitkjuke (NT) og furuplett (NT) alle funnet i en gammel furuskog ved Vidjekløften. Videre er det tidligere gjort funn av finkjuke (EN) og huldrekremskinn (VU) i Sautso, men disse funnene kan ikke knyttes til noen naturtypelokalitet. Det er også verdt å nevne et funn av granrustkjuke fra Vidjekløften. Denne arten er ny for Finnmark. Korallpiggsopp (NT) ble funnet i frodig gråorskog langs elva i en av lokalitetene. Av andre mindre vanlige, men ikke rødlistede, sopp ble det registrert oretuebeger, spiss vokssopp og trådklubbesopp (*Macrotyphula fistulosa* var. *contorta*) som ikke er funnet mange ganger i Nord Norge.

Av markboende sopp er det påvist et knippe arter på sandig furuskogsmark langs nedre deler av vassdraget. Vassbelteriske (NT) og gul furuvokssopp (NT) har begge blitt påvist på to lokaliteter. Det videre potensialet for markboende sopp vurderes som moderat da soppinventeringer i området ikke har gitt de helt store resultatene med tanke på rødlistearter.

Til venstre oretuebeger som ble funnet på gråor i Sautso, ikke rødlistet. Til høyre et ferskt eksemplar av korallpiggsopp (NT) som ble funnet på gråorgadd.

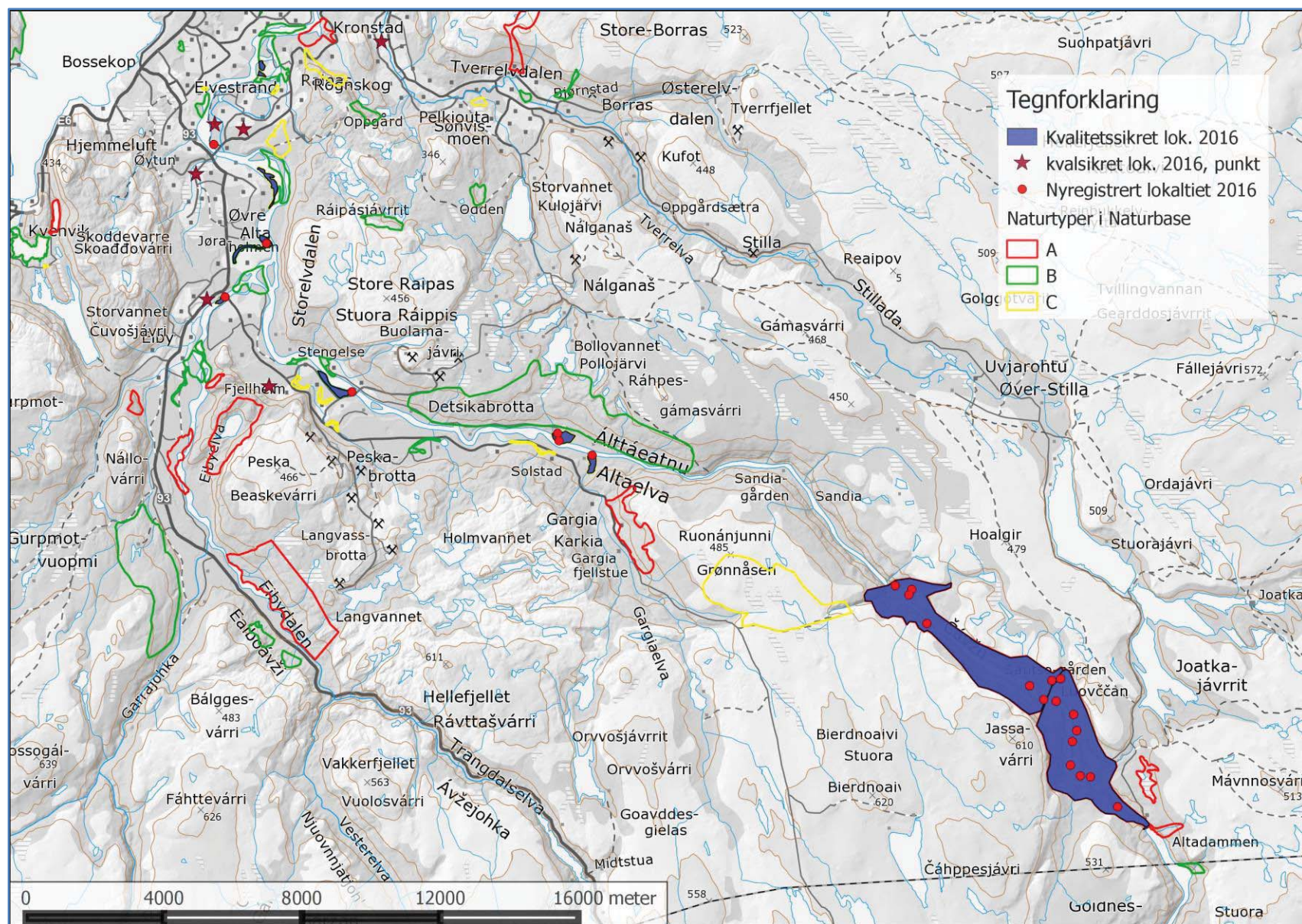
3.3.5 Øvrige artsgrupper

Det har ikke vært særlig stort fokus på fugl og virvelløse dyr i denne kartleggingen, men det finnes en del data over rødlistede fugler i området. Disse kan imidlertid kun unntaksvis knyttes til de enkelte naturtypelokalitetene. Av virvelløse dyr kan den nordlige arten ibisflue (NT) nevnes spesielt. Denne har mange forekomster langs Altaelva.

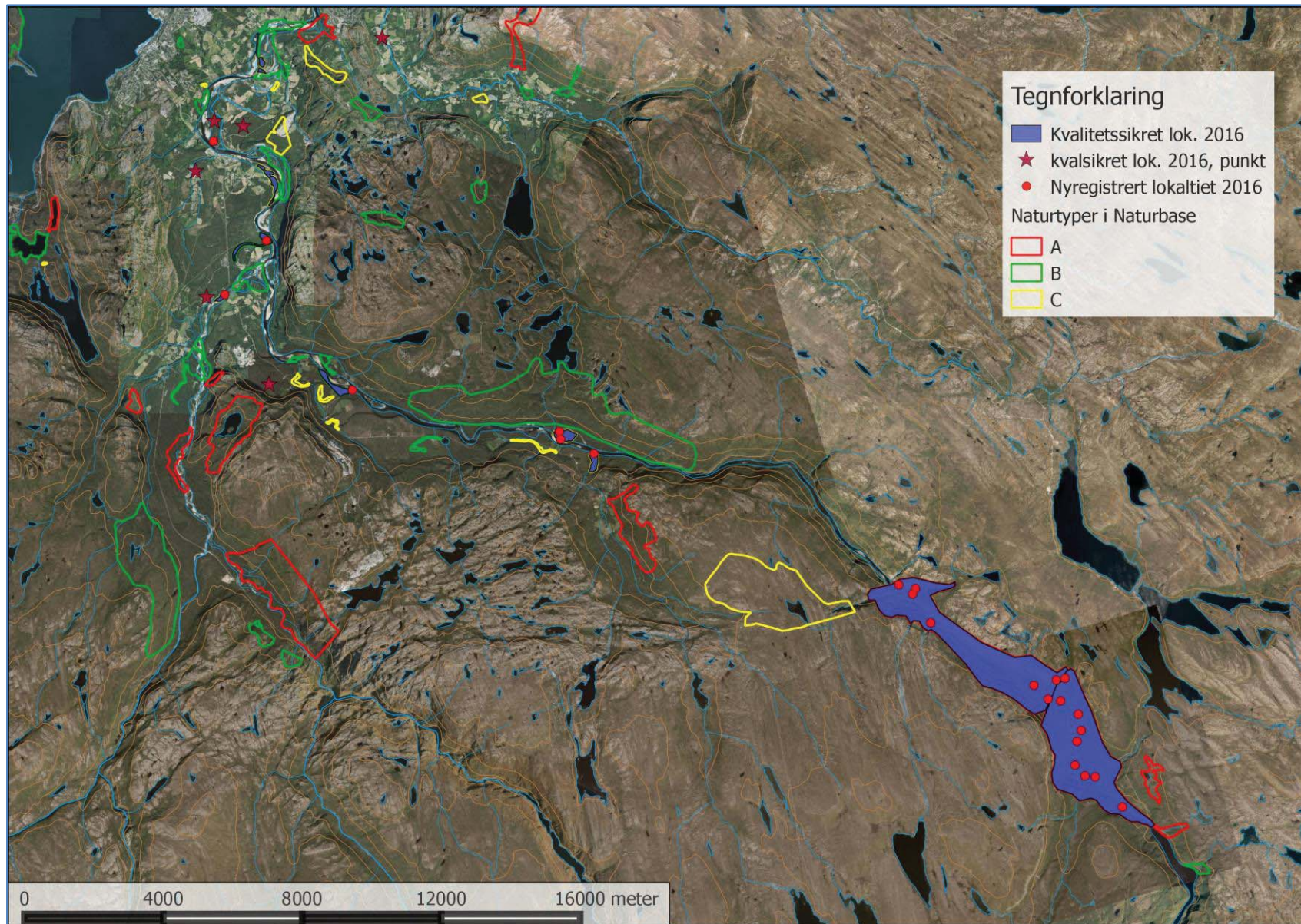
Tabell 2: Oversikt over rødlistearter kartlagt i 2016 samt eldre funn som kan føres til én eller flere av naturtypene kartlagt eller oppdatert i 2016.

GRUPPE	NORSK NAVN	VITENSKAPELIG NAVN	RL-KATEGORI	SISTE FUNNÅR
INSEKTER	Ibisflue	<i>Atherix ibis</i>	NT	2006
KARPLANTER	Finnmarksfrøstjerne	<i>Thalictrum simplex boreale</i>	VU	2016
KARPLANTER	Finntelg	<i>Gymnocarpium continentale</i>	NT	1983
KARPLANTER	Flogmure	<i>Potentilla arenosa chamissonis</i>	NT	2016
KARPLANTER	Grårublom	<i>Draba cinerea</i>	NT	1983

GRUPPE	NORSK NAVN	VITENSKAPELIG NAVN	RL-KATEGORI	SISTE FUNNÅR
KARPLANTER	Hengepiggrø	<i>Lappula deflexa</i>	NT	2016
KARPLANTER	Huldreblom	<i>Epipogium aphyllum</i>	NT	2016
KARPLANTER	Huldregras	<i>Cinna latifolia</i>	NT	2016
KARPLANTER	Klåved	<i>Myricaria germanica</i>	NT	2016
KARPLANTER	Kveinhavre	<i>Trisetum subalpestre</i>	EN	1982
KARPLANTER	Tuestarr	<i>Carex caespitosa</i>	NT	2016
LAV	Bekkeskiferlav	<i>Lopothallia melanaspis</i>	NT	1983
LAV	Brundogglav	<i>Physconia detersa</i>	NT	2016
LAV	Flatsaltlav	<i>Stereocaulon coniophyllum</i>	VU	1982
LAV	Granseterlav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	NT	2016
LAV	Kalkrosettlav	<i>Phaeophyscia constipata</i>	VU	2016
LAV	Rustdoggnål	<i>Sclerophora coniophaea</i>	NT	2016
LAV	Skorpeglye	<i>Rostania occultata</i>	VU	2010
LAV	Vanlig sotbeger	<i>Cyphelium tigillare</i>	NT	2016
MOSER	Alpevrinose	<i>Tortella alpicola</i>	DD	2016
MOSER	Grassigd	<i>Dicranum angustum</i>	VU	1983
MOSER	Hatt-tustmose	<i>Tortula systylia</i>	NT	2016
MOSER	Hårkurlmose	<i>Didymodon icmadophilus</i>	VU	2016
MOSER	Kløftflik	<i>Lophozia pellucida</i>	EN	2016
MOSER	Skortemyggmose	<i>Cnestrum alpestre</i>	NT	1983
MOSER	Skvulpmose	<i>Myrinina pulvinata</i>	VU	2016
MOSER	Trådflette	<i>Hypnum sauteri</i>	EN	1982
SOPP	Ferskenkjuke	<i>Tyromyces kmetii</i>	NT	1983
SOPP	Flekkhvitkjuke	<i>Antrodia albobrunnea</i>	NT	2016
SOPP	Foldeskinn	<i>Serpulomyces borealis</i>	NT	1992
SOPP	Furuplett	<i>Chaetodermella luna</i>	NT	2016
SOPP	Gul furuvokssopp	<i>Hygrophorus gliocyclus</i>	NT	2016
SOPP	Korallpiggsopp	<i>Hericium coralloides</i>	NT	2016
SOPP	Mørk vokspigg	<i>Mycoacia fuscoatra</i>	NT	1992
SOPP	Seljeskinn	<i>Intextomyces contiguus</i>	NT	1992
SOPP	Vassbelteriske	<i>Lactarius aquizonatus</i>	NT	2016

Figur 1. Oversikt over tidligere registrerte naturtypelokaliteter, undersøkte lokaliteter (blå farge og stjerner) og senterpunkt for nyregistreringer i 2016.

Figur 2. Oversikt over tidligere registrerte naturtypelokaliteter, undersøkte lokaliteter (blå farge og stjerner) og senterpunkt for nyregistreringer i 2016.

4 Diskusjon

Med arbeidet som er gjort i 2016 har nå de aller fleste naturtypelokalitetene langs Altaelva fra dammen og ned til utløpet i fjorden tilstrekkelig god kvalitet i avgrensningen og beskrivelse. Noen unntak finnes, blant annet den 10000 daa store skoglokaliteten i lia østover fra Detsikabruddet og en antatt noe romslig avgrensning ved utløpet av Eibyelva som heller ikke oppfyller de nye kravene til beskrivelse.

Det er imidlertid fortsatt et stort behov for nykartlegging i området. Gjennom vår kartlegging i 2016 erfarte vi at det fortsatt finnes mange fine elveørmiljøer og til dels flommarksmiljøer som foreløpig ikke er kartlagt. I tillegg burde man brukt mer tid på kartlegging av rasmarskmiljøene inne i Sautso. Her finnes garantert flere lokaliteter innimellom de noe mer trivielle rasmarskmiljøene som preger området. Indre deler av Sautso, sørvestover fra utløpet av Jotkaelva er fortsatt mangelfullt kartlagt, men vanskelig terreng gjør detaljert kartlegging i store deler av dette området vanskelig. Ved lav vannføring er det imidlertid mulig å gjøre den god kartleggingsjobb med fokus på rødlistearter i deler av området.

Når det kommer til skogtyper ser det også ut til å være en del verdier som fortsatt ikke er fanget opp. I Sautso finnes noe areal med eldre bjørkeskog med interessante lavsamfunn. Flere av disse ble fanget opp i 2016, men noen kan nok være oversett. Inne i Sautso finnes flere store ospesuksesjoner, men disse er etter vår vurdering uten unntak for unge til å kvalifisere som prioritert naturtype. Det er lite furuskog inne i Sautso, og det som finnes skal være godt kartlagt i 2016. Lenger ned i vassdraget er det noe mer usikkert hva som er fanget opp av skogverdier. Det kan være verdifulle, gamle furuskogsmiljøer på en 7-8 kilometer lang strekning forbi Sandia. Videre nedover i vassdraget endrer furuskogene mer karakter til sandfuruskoger, en type som bare i svært liten grad er kartlagt i Altaområdet. Et par avgrensninger med sandfuruskog finnes i dag, blant annet ved Tvestraumen, men det finnes mange tilsvarende skoger andre steder langs elva som ikke er fanget opp gjennom naturtypekartleggingen. En studie av sandfuruskoger og sandfuruskogsopper publisert i 2014 (Brandrud og Bendiksen 2014) tok for seg to lokaliteter i Alta; Tvestraumen og Latharimoen naturreservat. Noen interessante funn ble gjort, men det er fortsatt en del usikkerhet knyttet til artsmangfoldet i denne skogtypen i Altaområdet. Brandrud og Bendiksen (2014) antyder allikevel at et noe humid klima fører til en nokså sterk humusdannelse, noe som ikke er gunstig for mykorrhizasopp. Vårt arbeid i 2016 bekrefter denne mistanken. Vi gjenfant flere av de rødlistede soppartene som ble funnet i sandfuruskogsprosjektet to år tidligere, men funnene ble utelukkende gjort i områder der tråkk, flom, eller annen påvirkning har fjernet eller redusert mektigheten på humuslaget. Det anbefales likevel en målrettet kartlegging av sandfuruskogsmiljøer, og da med særlig vekt på skoger i bratt terreng. Her er humusdekket mer varierende, og ustabilitet fører til blottlagt sandsubstrat.

5 Referanser

Artskart. 2016. Artsdatabanken og GBIF Norge. www.artsdatabanken.no

Brandrud, T.E. & Bendiksen, E. 2014. Sandfuruskog og sandfuruskogsopper. Viktige områder for biologisk mangfold. – NINA Rapport 1042. 74 s.

Solvang, R., Gaarder, G og Midteng, R. 2010 Kvalitetssikring og oppdatering av naturtypelokaliteter i Alta kommune i 2009 og 2010. Miljøfaglig utredning og Asplan viak.

Strann, K. B. et al. 2008 Verdifulle naturtyper i Alta kommune - NINA Rapport 344. 112 s.

Foto: Terje Blindheim Mye brukt turområde hvor humusen slites vekk.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkskog
Utforming: Frisk kalkfuruskog
Mosaikk:
Feltsjekk: 09.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 9. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør på Sjungarholmen om lag 3 km sørøst for Bossekop, rett nord for der Raipasveien krysser Altaelva. Flatt område rett over flomnivå, men noe lavereliggende flomrenne i øst flommer muligens over fra tid til annen selv om det har etablert seg skog der nå. Området består av mektige, sanddominerte elveavsetninger med noe stein i lavere partier.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen passer ikke særlig godt inn i noen av typene i DN-håndbok 13, men sandige furuskoger med urterikt feltsjikt har tradisjonelt blitt

kartlagt som kalkskog i mangel på noe mer presist. I tillegg inngår arealer med noe mer flompåvirket furuskog, men også denne typen er vanskelig å plassere i systemet. Nokså ung furudominert skog i flomrenne i nord, mens skogen på litt høyere nivå ut mot eøva i vest er eldre. Noe einer, bjørk og selje inngår. Feltsjiktet er overalt urterikt, lågurtpreget med flere basekrevende arter som skogstorkenebb, blåklukke, jåblom, nordlig setermjelt, småengkall, gullris, grasstjerneblom, ryllik, grønnkurle, seterfrytle, vendelrot, kattedot, ballblom, fuglevikke, snøsøte, kjerteløyentrøst, knerot, marinøkkel og flekkmure. Rikheten varierer noe gjennom området og flere steder er det fattigere grunnet tykkere humuslag. Den rikereste floraen og fungaen er knyttet til mark som er forstyrret av enten flom eller av tråkk.

Artsmangfold: I tillegg til overnevnte karplanter ble også finnmarksfrøstjerne (VU) og klåved (NT) påvist i det gjengroende flomløpet. Fungaen er også interessant med arter som gul furuvokssopp *Hygrophorus gliocyclus* (NT), sannsynlig vassbelteriske *Lactarius aquizonatus* (NT), samt vanligere arter som krittovokssopp, kjeglevokssopp, rabarbrasopp, gul spademorkel og teglrød kragemusserong. I det blomsterrike flomløpet i øst kan det være potensial for sommerfugler og andre nektarsøkende insekter som prefererer halvåpne glennepregede arealer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av området er mye brukt til telting/friluftsliv og det har oppstått en del slitasje som følge av dette. Noe av området har et parklignende preg med små og litt større engarealer. Det rikeste artsamangfoldet er knyttet til kantsonene langs de etablerte plenene/engene og langs stier. De krevende artene ser ut til å være avhengig av denne forstyrrelsen, ellers blir humuslaget for tykt og den mineralrike sanda ikke lenger tilgjengelig. Flomløpet i øst ser ut til å ha vært mer åpent tidligere og kan har vært brukt som slåtte- og beitemark.

Fremmede arter: Det ble ikke søkt spesifikt etter fremmede arter, men ingen ble observert under kartleggingen.

Del av helhetlig landskap:

Vegetasjon: Blåbær-krekling-utf (A4c)

Lavurtskog (B1)

Kulturbetinget engvegetasjon (G)

Verdivurdering: Særegen, mineralrik sandfuruskog med noe flommarks- og flompreg i partier. Flere krevende arter er påvist og denne type miljø synes å være nokså sjelden i et område der det fort bygger seg opp et lag med humus i naturlig miljø. Lokaliteten vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten er avhengig av forstyrrelse og aktiviteten bør fortsette som før. Det gamle furutrærne bør ikke hogges. Flomløpet i øst kan gjerne ryddes for kratt slik at det opprettholdes et urterikt åpent feltsjikt.

Foto: Terje Blindheim Lang smal sørgående evje og flomløp

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Flommarksskog

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Gråor- heggeskog F05 - Flommarksskog F0501 (75%), Stor elveør E04 - Urte- og grasrik ør E0402 (25%).

Feltsjekk: 09.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 9. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Lokaliteten erstatter tidligere avgrensning BN00081521 Jøraholmen. (Se Solvang m.fl. 2010). Beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Relevant informasjon fra Naturbase er videreført. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Altaelva på Jøramoen, rett nord for samløpet mellom Eibyelva og Altaelva. Lokaliteteten har en hoveddel som er sentrert rundt ei nokså lang bakevje til Altaelva og det flompåvirkete arealet mellom elva og evja. I tillegg strekker lokaliteten seg vestover langs en bekk i ei beitemark. Området består av mektige, sanddominerte

elveavsetninger med noe stein i lavereliggende partier.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog i mosaikk med naturtypen stor elveør med naturlig sonering. Ute mot Altaelva i øst finnes ei typisk elveør med naturlig sonering fra elvekanten og inn i flommarksskogen. Denne er hovedsaklig sanding med arter som klåved, småengkall, småvier, sølvvier, nordlig setermjelt, nikkevintergrønn, sandgråmose, ryllik, gullris, sølvbunke, seterfrytle, fjellarve, fjellsmelle og sauesvingel. Helt ytterst mot elva er grunnen steindominert med mye klåved. Skogen mellom den åpne øra og evja innenfor er nokså ung, gråordominert med varierende innslag av ulike vier arter, sant noe hegg og rips. En del dødved i partier. Feltsjiktet domineres av typiske arter som hvitbladtistel, geitrams, sølvbunke, rørkvein sp., vanlig arve, grasstjerneblom, skogstorkenebb og vendelrot. Langs og i selve evja vokser arter som klovasshår, blærerot sp., kjølelvemose, krypsoleie, bekkeblom og myrhatt. Noe sumpmark finnes langs evja. Mye av vannet i evja stammer fra kildeframspring. Det finnes blant annet flere kildeframspring på odden mellom evja og elva. De indre delene som er gjerdet inne for beiting har noe åpen beiteeng, men det er de gamle trærne av selje, bjørk, vier og gråor som kanskje utgjør de største kvalitetene her sammen med evt. arter knyttet til ferskvannsforekomsten. Selve beitemarka her ikke veldig høye naturengkvaliteter.

Artsmangfold: Klåved (NT) forekommer vanlig på åpen elveør. Videre ble korallpiggsopp *Hericium coralloides* (NT) påvist på dødved av gråor langs evja og rustdoggnål (NT) finnes på grov bjørk. Det er et visst potensiale for flere sjeldne og trua arter i flere artsgrupper. Det er usikkert hvilken funksjon området har for invertebratfaunaen knyttet til ferskvann.

Bruk, tilstand og påvirkning: Store deler av lokaliteten er tydelig flompåvirket. Flommen når vanligvis ikke innover i vestre deler av lokaliteten. Denne delen er imidlertid sterkt beitepreget. Videre er lokaliteten sterkt påvirket av elgbeite.

Fremmede arter: Det ble påvist en populasjon med prakthjelm *Aconitum x cammarum*.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av verdifulle lokaliteter med åpen flommark og flommarksskog langs nedre deler av Altavassdraget.

Vegetasjon: Gråor-heggeskog (C3)

Elveør-pionervegetasjon (Q)

Verdivurdering: Velutviklet og variert flommarkslokalitet med intakt sonering fra elvekanten og inn i flommarksskogen. I tillegg forekommer kilder og noe sumpmark langs ei evje sentralt i lokaliteten. Skogen i stabiliserte deler av lokaliteten er ikke veldig gammel og det påviste artmangfoldet er ikke veldig spesielt i regional sammenheng. Lokaliteten vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør bevares under fri utvikling. Skjøtselsform som praktiseres per 2016 kan opprettholdes i vestre deler. Opphør av beite vurderes ikke som noen trussel mot naturmangfoldkvalitetene i dette området.

Litteratur

Solvang, R., Gaarder, G og Midteng, R. 2010

Kvalitetssikring og oppdatering av naturtypelokaliteter i Alta kommune i 2009 og 2010. Miljøfaglig utredning og Asplan viak.

Foto: Terje Blindheim Strutsevingdominert flommarksskog ved Eibybrua

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Flommarksskog

Mosaikk:

Feltsjekk: 09.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 9. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Lokaliteten erstatter tidligere avgrensning BN00004180 Gråorskogen vest for Eibybrua (se Sund 1999). Beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Relevant informasjon fra Naturbase er videreført. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på ei øy i Eibyelva på vestsiden av veien der den krysser elva. Lokaliteten ligger på elveavsatte løsmasser og er nesten helt flat og påvirkes trolig av flom fra tid til annen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog. Gråordominert skog med innslag av noe hegg. Noen

partier med strutseving, ellers dominans av arter som hundekjeks, geitrams, hundekveke, rips, stornesle og skogstjerneblom. Skogen er ikke særlig gammel, men enkelte eldre trær av gråor finnes ned mot veien. Det finnes lite dødved.

Artsmangfold: Det er ikke påvist sjeldne eller trua arter i lokaliteten og potensialet for slike vurderes som lavt per 2016. På sikt vil skog med økende alder øke potensialet for å huse sjeldne og truede arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen brukes til vedhogst, men den største aktiviteten de siste årene har funnet sted rett utenfor den avgrensede lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av flommarksskoger i en kjerneregion for denne typen natur i Norge.

Vegetasjon: Gråor-heggeskog (C3)

Verdivurdering: Liten og nokså marginal lokalitet med gråordominert flommarksskog uten de helt store verdiene. Den er imidlertid en typisk representant for typen og inngår i et nettverk av lokaliteter av samme type i området. Lokaliteten vurderes derfor som lokalt viktig (C-verdi) da tilstanden med forekomst av gamle trær og død ved er liten, samt at flompåvirkningen virker noe redusert.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør bevares under fri utvikling slik at skogen kan eldes og dødvedkvaliteter kan utvikles.

Litteratur

Sund, T. H. 1999 Oreskog, Altaelva. Notat til Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen, 04.02.1999.

Foto: Terje Blindheim Flompåvirket lågurtskog

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkskog
Utforming: Frisk kalkfuruskog
Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Kalkskog F03 - Frisk kalkfuruskog F0302 (60%), Gråorheggeskog F05 - Flommarksskog F0501 (40%).
Feltsjekk: 08.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 8. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Lokaliteten erstatter tidligere avgrensning BN00062755 Tvestraumen, Storelvdalen (se Strann et. al. 2008). Beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Relevant informasjon fra Naturbase er videreført. Lokaliteten er også besøkt av NINA i forbindelse med et nasjonalt sandfuruskogsprosjekt (Brandrud og Bendiksen 2014) og relevant informasjon fra dette arbeidet er også inkludert i teksten. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Tvestraumen i Storelvdalen og omfatter et lite parti med rikere skog på sørsida av Altaelva. Området består av mektige, sanddominerte

elveavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er todelt i en mosaikk mellom lavereliggende deler som er klart flompåvirket ganske ofte og som er løvdominert og i en øvre del som ligger høyere og er mindre flompåvirket. Den flompåvirkede skogen vurderes som en gråor-heggeskog med utforming flommarksskog, mens den høyereliggende furudominerte delen ikke passer særlig godt inn i noen av typene i DN-håndbok 13, men sandige furuskoger med urterikt feltsjikt har tradisjonelt blitt kartlagt som kalkskog i mangel på noe mer presist. Elveavsatte løsmasser dominerer grunnen i lokaliteten. Den øvre delen med furuskog har et lavvokst urterikt feltsjikt og noe lyng. Humusdekket er tynt i forhold til nærliggende lignende skog som har en tykt oppbygd humusmatte med mye moser. De mer flomutsatte delene er mer næringsrike og fuktigere og her finnes gråordomienrt skog med en typisk frodig flompåvirket vegetasjon som ligner høgstaudeskogens. Her vokser det bl. a. mye hundekveke, mjødurt, hvitbladtistel, villrips, hegg, vendelrot og enghumleblom.

Artsmangfold: Lite humus og nær tilgang til mineralholdig sand og sandjord gir vekstgrunnlag for noe mer kravfulle sopparter. Det ble registrert bl. a. furuvokssopp (NT), rabarbrasopp, såpemusserong og kjeglevokssopp med potensial for ytterligere sopper knyttet til sandholdig mark.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av furuskogene er aktivt brukt med stier, parkering, veier og er kanskje fra tidligere tider også kulturpåvirket i form av beite eller lignende. Ellers ingen negativ påvirkning fra nyere tid.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av flere sandfuruskoger og flommarksskoger langs Altaelva som alle bør sees i sammenheng ved forvaltning av disse.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt til middels på størrelse, tilstand og artsamangfold. Områdets sjeldenhet med mindre humifiserte skog og intakt flommarksmiljø trekker verdien opp og vurderes samlet som en viktig lokalitet (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fortsatt bruk som i dag er ikke til hinder for å ivareta naturkvalitetene. Flommarksskogen bør ikke påvirkes av ingrep som hogst eller tilrettelegging da flommene i seg selv er tilstrekkelig forstyrrelsesnivå for denne delen. Furuskogen kan plukkhogges forsiktig.

Litteratur

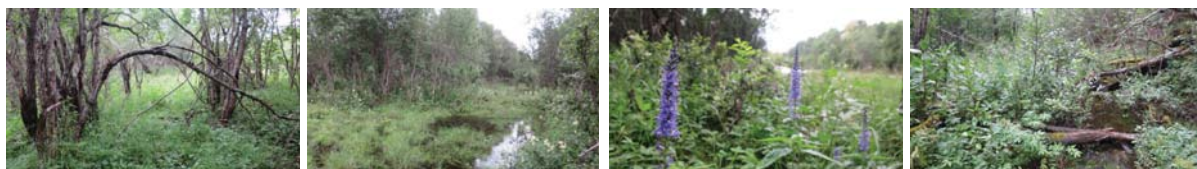
Brandrud, T.E. & Bendiksen, E. 2014. Sandfuruskog og sandfuruskogsopper.

Viktige områder for biologisk mangfold. – NINA Rapport 1042. 74 s.

Strann, K. B. et al. 2008

Verdifulle naturtyper i Alta kommune - NINA Rapport 344. 112 s.

Foto: Terje Blindheim Tuestarr finnes spredt i tilknytning til evjer og flomdammer med stillestående vann

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Flommarksskog

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Gråor- heggeskog F05 - Flommarksskog F0501 (70%), Evjer, bukter og viker E12 - Evje E1201 (10%).

Feltsjekk: 08.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 8. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Lokaliteten erstatter tidligere avgrensning BN00004181 Gøngesholmen i Altaelva. Beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Relevant informasjon fra Naturbase er videreført. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter nordre del av Gøngesholmen og deler av Bolloholmen ved Altaelva, rett vest for Gargiasetra i Alta kommune. Mer eller mindre hele lokaliteten er flompåvirket med unntak av et mindre areal i nord. Elveavsatte løsmasser dominerer grunnen i lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog i mosaikk med naturtypen evjer, bukter og viker med utformingen evjer. Gråordominert flommarsksskog dominerer på store deler av arealet. Nærmest elva inngår i tillegg en del hegg og svartvier, mens bjørk inngår i de noe tørrere partiene lenger unna elva. Skogen er stedvis nokså gammel og en del dødved inngår. Det finnes en rekke mindre mer eller mindre permanante eller temporære dammer i lokaliteten, samt noen partier med åpne flomenger. Feltvegetasjonen er dominert av typiske arter som enghumbleblom, hvitbladtistel, mjørdurt, hvitbladtistel, hundekveke, sølvbunke, skogstjerneblom, krypsoleie, linesle, sibirgrasløk, bekkeblom og fjellkvann.

Artsmangfold: Det er påvist store bestander med finnmarsfrøstjerne (NT). I tillegg finnes huldregras (NT) spredt og noen individer med tuestarr (NT) ble funnet ved flomdammene sentralt på Gøngesholmen og i vest. Den mindre vanlige arten Storveronika finnes også spredt i lokaliteten. Det er et visst potensiale for flere sjeldne og trua arter, særlig i gruppene sopp og moser.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten framstår som intakt, men er preget av tidligere tiders hogst og beitebruk. Ingen nyere inngrep ble observert.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av verdifulle lokaliteter med åpen flommark og flommarksskog langs nedre deler av Altavassdraget.

Vegetasjon: Gråor-heggeskog (C3)

Verdivurdering: Stor og variert lokalitet med rik forekomst av habitatspesialister som huldregras, finnmarsfrøstjerne og storveronika. Den har i tillegg et intakt preg og en tydelig sonering i grad av flompåvirkning og viktige flomelementer som flomdammer. Lokaliteten vurderes derfor som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling. Intakt flomregime er en forutsetning for å ivareta naturkvalitetene.

Litteratur

Sund, T. H. 1999 Oreskog, Altaelva. Notat til Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen, 04.02.1999.

Foto: Terje Blindheim Flommark i gjengroing på Gøngesholmen

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Stor elveør
Utforming: Urte- og grasrik ør
Mosaikk:
Feltsjekk: 08.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 8. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015. Lokaliteten er noe mangelfullt undersøkt med tanke på artsmangfold.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter søndre del av Gøngesholmen ved Altaelva, rett vest for Gargiasetra i Alta kommune. Mer eller mindre hele lokaliteten er flompåvirket med unntak av et mindre areal i nord. Elveavsatte løsmasser dominerer grunnen på lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten omfatter et furu- og bjørkedominert flompåvirket areal på urterik lågurtmark (gjengroende urte- grasør). Dette miljøet er ikke mulig å plassere i henhold til DN-håndbok 13, men ligner artsmessig mest på en utforming av naturtypen stor elveør. Feltsjiktet består av mange arter som ofte er å finne på åpen flommark som nordlig setermjelt, marinøkkel, småengkall, nikkevintergrønn, sandgråmose, ryllik, gullris, sølvbunke, seterfrytle, fjellarve og sauesvingel. I litt frodigere parti finnes mye skogstorkenebb og gullris.

Artsmangfold: Klåved (NT) forekommer i de åpne delene av lokaliteten nærmest elva. I tillegg ble finnmarksfrøstjerne (VU) påvist på ett sted.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er så langt vi kan se ikke påvirket av menneskelig aktivitet, men tidligere åpen flommark i gjengroing, noe som skaper et spesielt miljø.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av verdifulle lokaliteter med åpen flommark og flommarksskog langs nedre deler av Altavassdraget.

Vegetasjon: Urte- og grasør (Q2)

Verdivurdering: Tørr, tidvis flompåvirket furu- og bjørke dominert skog på det som tidligere trolig var åpen elveør. Feltvegetasjonen er typisk for tørr elveør, med forekomst av blant annet klåved. Den noe spesielle kombinasjonen med velutviklet tresjikt gjør at lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling.

Litteratur

Sund, T. H. 1999 Oreskog, Altaelva. Notat til Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen, 04.02.1999.

Foto: Terje Blindheim Velutviklet flommarksskog ved utløpet av Gargiaelva.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Flommarksskog

Mosaikk:

Feltsjekk: 08.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 8. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Lokaliteten erstatter tidligere avgrensning BN00004183

Gargiaelvmunningen (se Sund 1999). Beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Relevant informasjon fra Naturbase er videreført. Røddlistekategorier følger Norsk røddliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger der Gargiaelva munner ut i Altaelva. Sund (1999) avgrenser her en nokså stor lokalitet, men vi finner bare grunnlag for å avgrense et langt mindre areal helt nede ved Altaelva. De indre delene som tidligere var avgrenset har til dels liten flompåvirkning og til dels stor hogstpåvirkning. Avgrenset lokalitet er klart flompåvirket og ligger på elveavsatte løsmasser.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog. Regiontypisk, gråordominert flompåvirket skog med innslag bjørk og furu, samt hegg og villrips i busksjiktet. Noe dødved finnes, blant annet i vedvaser langs Gargiaelva, men også spredt i skogbunnen. Feltsjiktet preges av arter som teiebær, hundekveke, skogstjerneblom, vendelrot, hundekjeks, myskegras, kvitbladtistel, sølvbunke, firblad, mjødurt, gullris og enghumleblom. I bunnsjiktet finnes arter som matteflette, kjempemose, sumpfagermose, engbroddmose, flekkmose og bekkesildremose. I partiet med åpen flommark helt ut mot Altaelva vokser arter som vanlig arve, fjellskrinneblom, blåkløkke, føllblom, aksfrytle og nordlig setermjelt.

Artsmangfold: Det er påvist en bestand med huldregras (NT) og en del finnmarksfrøstjerne (VU) i lokaliteten. Utover dette er det trolig et begrenset potensiale for sjeldne og trua arter, men hvertfall på sikt kan området få en viss funksjon for dødved tilknyttede arter om ikke storflommer rensker opp for mye i skogen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten ser ikke ut til å være påvirket av menneskelige inngrep i nyere tid.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av verdifulle lokaliteter med åpen flommark og flommarksskog langs nedre deler av Altavassdraget.

Vegetasjon: Gråor-heggeskog (C3)

Elveør-pionervegetasjon (Q)

Verdivurdering: Liten, men velutviklet flommarksskogslokalitet med typisk artsamangfold og forekomst av rødlistede arter. Lokaliteten vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling.

Litteratur

Sund, T. H. 1999 Oreskog, Altaelva. Notat til Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen, 04.02.1999.

Foto: Terje Blindheim Gammel grov furu og grove læger

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gammel barskog
Utforming: Gammel furuskog
Mosaikk:
Feltsjekk: 07.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 7. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett nord for et lite tjern på sletta ved munningen av Vidjekløfta, 4 km nordvest for Sautsogården i Altadalen. Avgrensningen omfatter deler av ei skogkledd, nokså bratt lside på skredavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel barskog med utformingen gammel furuskog. Glissen furuskog med innslag av en del bjørk. Det finnes en del grove furutrær med bhd opp mot 100 cm i lokaliteten, og verdiene er knyttet til disse og til noe spredt dødved av furu. Det finnes nokså tydelige spor etter tidligere tiders hogst i området og foryngelsen av furu ser ut til å være begrenset. Vegetasjonen er nokså fattig til intermediær, dominert av lyngmark med urteinnslag i partier.

Artsmangfold: Det er påvist noen middels krevende arter knyttet til kontinuitetsbærende strukturer av furu. Lavene vanlig sotbeger *Cyphelium tigillare* (NT) og *Ramboldia elbens* vokser spredt på døde kvister/greiner av levende furu i området. Videre ble furustokkjuke funnet på en

grov furu *Phellinus pini* og brun hvitkjuke *Antrodia albobrunnea* (NT) funnet på en middels nedbrutt furulåg. Det er et middels stort potensiale for flere sjeldne og trua arter knyttet til strukturer av furu i området, særlig på grunn av sin nærhet til en verdifull skoglokalitet med høy verdi litt lenger øst.

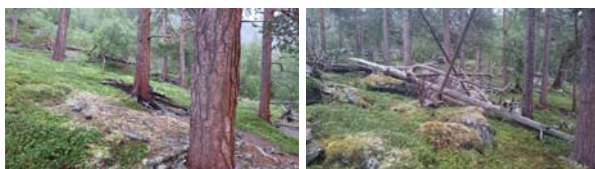
Bruk, tilstand og påvirkning: Med unntak av gamle hogstspor er det ingen tegn til menneskelig aktivitet i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Furuskogverdiene i denne lokaliteten må sees i sammenheng med andre arealer med gammel furuskog i denne delen av Altadalen. Særlig relevant er nærheten til en svært verdifull gammelskogslokalitet noen hundre meter lenger øst.

Verdivurdering: Lokaliteten dekker et lite areal, men inneholder et nokså stort antall grove, gamle furutrær, samt en del dødved av furu. Det er påvist flere kontinuitetskrevenende arter og lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Grov furuskog og læger

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gammel barskog
Utforming: Gammel furuskog
Mosaikk:
Feltsjekk: 07.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 7. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett vest for Vidjekløfta, om lag 3,5 km nordvest for Sautsogården i Altadalen. Avgrensningen omfatter deler av ei skogkledd, nokså bratt lise på morene/skredavsetninger. En av arealet ligger på ei markert hylle i lia og er noe flatere.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel barskog med utformingen gammel furuskog. Glissen furuskog med innslag av en del bjørk. Det finnes mye grov furu med bhd opp mot 90-100 cm i lokaliteten, og verdiene er knyttet til disse og til dødved av furu som stedvis forekommer rikelig av i flere diameterklasser og stadier.

Kontinuiteten vurderes som god. Området har et klart utskogspreg, og det finnes få spor etter tidligere tiders hogstinngrep. Vegetasjonen i området er svært tørkeutsatt og dominert av krekling og andre lyngarter.

Artsmangfold: Det er påvist noen middels krevende arter knyttet til kontinuitetsbærende strukturer av furu. Lavene vanlig sotbeger *Cyphelium tigillare* (NT) og *Ramboldia elbens* vokser spredt på døde kvister/greiner av levende furu i området. Videre ble furuplett *Chaetodermella luna* (NT) og brun hvitkjuke *Antrodia albobrunnea* (NT) funnet på en middels nedbrutt furulåg. Et funn av seljeskinn *Intextomyces contiguus* (NT) ser også ut til å være gjort i denne lokaliteten (Leif Ryvarden). Det er et stort potensiale for flere sjeldne og trua sopparter knyttet til strukturer av furu i området. Granrustkjuke ble funnet på furu og er det første funnet av denne arten i Finnmark i følge Artskart.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ikke påvist spor etter menneskelige inngrep i denne lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Furuskogverdiene i denne lokaliteten må sees i sammenheng med andre arealer med gammel furuskog i denne delen av Altadalen.

Verdivurdering: Stor gammelskogslokalitet med til dels store mengder dødved i ulike stadier. Skogen fremstår som urskogsnaer og vurderes som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling.

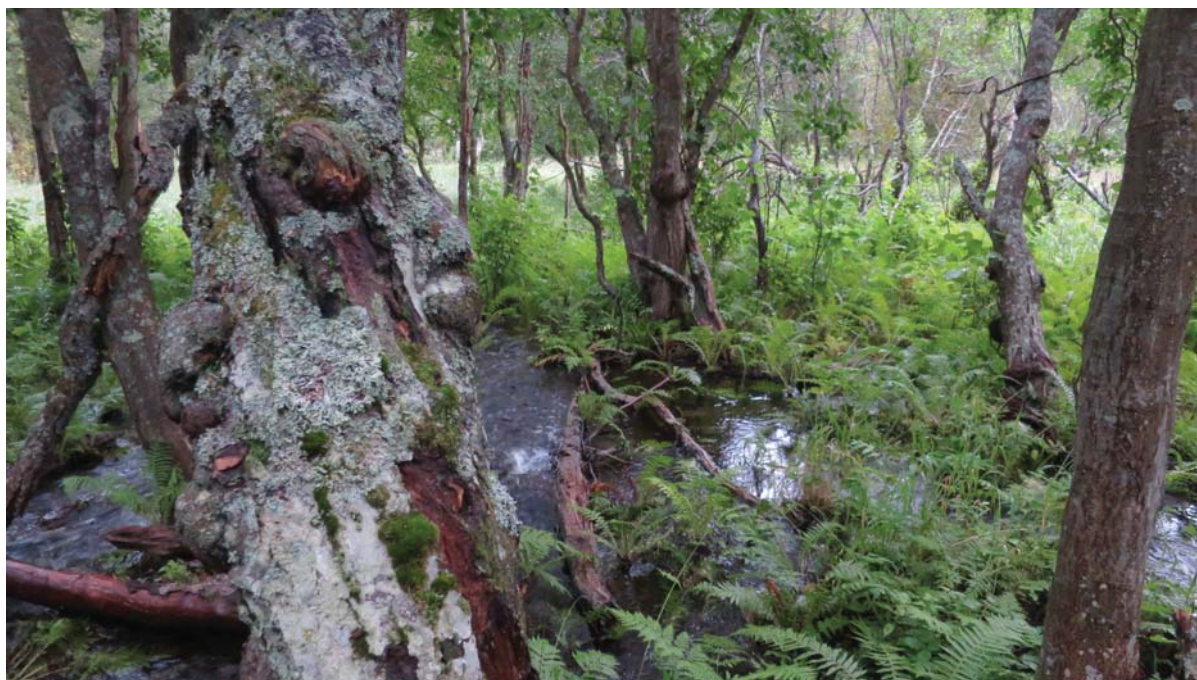
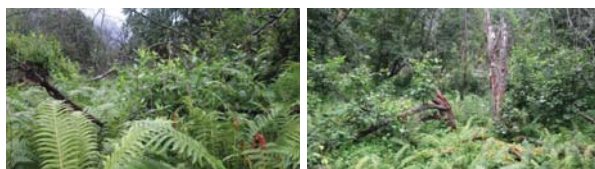

Foto: Terje Blindheim Gamle trær i flommarksmiljø

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Flommarksskog

Mosaikk:

Feltsjekk: 07.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 7. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved munningen av Vidjekløfta, om lag 3,5 km nordvest for Sautsogården i Altadalen. Avgrensningen omfatter deler av ei stor flompåvirket slette.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog. Stort flommarksområde med svært varierende tresjikt. Stedvis finnes store arealer med åpen, høyvokst flommarkseng. Andre områder er glissent tresatt med gråor og vier sp., mens andre arealer er skogdekt. Gråor er dominerende treslag, men bjørk inngår også vanlig. Vier finnes vanlig i partier. Gråoren er til dels ganske grov og det finnes

noe dødved, liggende og stående, i deler av området. Vegetasjonen er for det meste høyvokst med arter som skogstjerneblom, strutseving, vendelrot, hengeving, geitrams, teiebær, rød jonsokblom, bringebær, myskegras, hundekveke, kvitbladtistel, linesle og rørkvein.

Artsmangfold: Det vokser en stor bestand av huldregras (NT) i området. I tillegg finnes finnmarksfrøstjerne (VU) spredt, særlig sør og vest i lokaliteten. I rothalsen av ei gammel bjørk helt sør i lokaliteten ble også rustdoggnål *Sclerophora coniophaea* (NT) påvist. Det er gjort funn av mange vedboende sopp på løvtrær i området i 1992 (L. Ryvarden). Det er sannsynlig at mange av disse registreringene er gjort innenfor denne lokaliteten. Ingen av de påviste artene er imidlertid rødlistet. Potensialet for flere sjeldne og trua flommarksarter regnes allikevel som stort. Flere truede invertebrater knyttet til frodig og produktiv boreal løvskog kan ha tilknytning til dette området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ikke påvist spor etter nyere menneskelig aktivitet i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av verdifulle lokaliteter med åpen flommark og flommarksskog i denne delen av Altavassdraget. Flommarksskogen her ved utløpet av Vidjekløften representerer i så måte en av de viktigste i området.

Verdivurdering: Svært stor, velutviklet og variert flommarkslokalitet med forekomst av flere rødlistede arter. Mosaikk mellom skog og åpne partier med innslag av en del gamle trær og dødved i partier. Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Fosseeng og fosseberg

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Fossesprøytsone
Utforming: Urterik utforming
Mosaikk:
Feltsjekk: 07.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 7. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på sørsiden av Altaelva rett vest for Gabo og omfatter en markert fossesprutsone der fossespruten for det meste slår inn på vegetasjonsdekket skredmark. Berggrunnen i området er nokså rik, bestående av meta-arkose og ulike typer avetningsbergarter osm leirskifer, siltstein og sandstein.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen fossesprøytsone med en mosaikk av urterik og moserik utformingen. Store deler av loksliteten nord for elva er dominert av urterik fosseeng, mens sørsiden domineres av moserike berg og

knuaser. Vegetasjonsdekkende karplanter er bl. a. fjellarve, fjellfrøstjerne, fjellskrinneblom, gulsildre, knoppsildre, myrfiol, gullris, furustokkjuke, hengeving, vendelrot, jåblom, fjellsmelle, fjell lok, fjelltistel, fjellsyre, svarttopp, ballblom, setermjelt, sløke, markfrytle, engsmelle og dvergjamne.

Artsmangfold: Det er ikke påvist noen særlig sjeldne arter i lokaliteten, men basekrevende moser som puteplanmose *Distichium capillaceum*, fettmose *Aneura pinguis*, glansperlemose *Lejeunea cavifolia*, kalktvebladmose *Scapania calcicola*, hinnetrollmose *Cynodontium hymenophylloides*, bleikkrylmose *Plagiobryum zieri*, fjellklokkemose *Encalypta alpina*, putevrimose *Tortella tortuosa* og labbmose *Rhytidium rugosum*. Det er et potensiale for funn av sjeldne og truede moser i lokaliteten, men slike er ikke enkelt å påvise da store deler av lokaliteten er vanskelig tilgjengelig.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av menneskelige inngrep, en liten sti går opp til fossen som er yndet til fotografering av folk som står bak fossen på en hylle.

Fremmede arter: Ingen registrert

Del av helhetlig landskap: Det er ikke veldig mange velutviklede fossesprutsoner i Altadalen, og denne lokaliteten spiller derfor en viktig rolle for bevaring av verdier knyttet til fossefall i dette området.

Verdivurdering: Velutviklet fossesprutsone av med et visst potensiale for funn av truede arter selv om ingen slike ble påvist under kartlegging i 2016. Lokaliteten dekker et nokså lite areal, men utviser en fin mosaikk med både urterik og moserik utformingen av naturtypen. Verdien settes derfor til viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bevares best under fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Skifrige berg og rasmark

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Sørvendte berg og rasmarker

Utforming: Bergknaus og -flate

Mosaikk:

Feltsjekk: 06.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 6. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør et multipolygon med to deler og ligger i øvre del av Sautso sine sør- og vestvendte rasmarker vest for Torghatten. Lokaliteten grenser mot enda mer ustabile miljøer som er nesten helt uten vegetasjon. Meget lettforvitterlig middels rik skifrig rasmark med glimmerskifer og leirskifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen sørvendte berg og rasmarker med en mosaikk av flere utforminger. Åpne, svært ustabile skiferrasmarker med sparsomt vegetasjonsdekke. Noen løse knauser står spredt i rasmarka, mens bergene ovenfor

rasmarka også er løse og svært ustabile. Typiske karplanter for området er lodnebregne, blårapp, ullarve, reinrose, hårstarr, gulsildre, bergstarr, rosenrot, smalnøkleblom, fjelltistel, lappøyentrøst, skredarve, snømare, bergveronika og kalkfiol.

Artsmangfold: Karplantefloraen preges av mange spesialiserte arter som ofte har store bestander i baserik rasmark. Mosefloraen er ikke særlig artsrik i dette tørre miljøet, men spesialiserte arter som oldingmose *Coscinodon cribrosus*, alpevrinose *Tortella alpicola* (DD), skjørvinose *T. fragilis* og putevrinose *T. tortuosa* finnes. Lavfloraen er ikke godt undersøkt, men kalkrosettlav *Physcia constipata* ble påvist. Potensialet for funn av flere interessante lav vurderes som stort.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av menneskelige inngrep.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Denne lokaliteten representerer noen av de antatt mest artsrike delene av rasmarkene i Sautso. Flere liknende miljøer finnes trolig på begge sider av dalen.

Verdivurdering: Baserikt rasmarksmiljø med forekomst av flere spesialiserte arter i gruppene karplanter og moser. Lokaliteten er imidlertid ikke veldig stor og det er ikke påvist noen veldig sjeldne eller trua arter. Avgrensningen vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares best under fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Flommarkskog med rik høyyvokst vegetasjon

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Flommarksskog

Mosaikk:

Feltsjekk: 06.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 6. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordsida av Altaelva, en drøy kilometer oppstrøms Sautsogården og omfatter et flompreget skogområdet på en slette og liten øy langs elva.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog. Vegetasjonen er typisk for denne typen skogen med en svært frodig høgstaudelik vegetasjon. Gråor er dominerende treslag.

Artsmangfold: Det finnes spredte forekomster av finnmarksfrøstjerne (VU) langs elvekanten i den frodige løvskogen. Andre interessante flommarksskogs tilknyttede arter kan forekomme, men dette

er ikke undersøkt i 2016.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av nyere tids inngrep med unntak av den antatt beskjedne effekten Altakraftverket må ha på vannføring og vanntemperatur. Det går et lite tråkk gjennom området. Området har eldre skog med en del gamle og grove trær, samt innslag av liggende og stående død ved.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av mange likende miljøer langs Altaelva i Sautso og dermed en viktig brikke i å ta vare på mangfoldet i flommarksskoger langs Altaelva, som er en av de viktigste regionene for denne naturtypen i Nord-Norge.

Verdivurdering: Lokaliteten er intakt og lite påvirket. Området er imidlertid ikke særlig stort og har kun en kjent truet art. Lokaliteten vurderes på denne bakgrunn som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Rik løvsumpskog med mye grov skog og død ved

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Rik sumpskog
Utforming: Rikere løvsumpskog
Mosaikk:
Feltsjekk: 06.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 6. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Arve Elvebakk samlet lav i og ved denne lokaliteten på 1980-tallet. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på en breelvavsatt løsmasserygg noen titalls meter over Altaelva, på nordsida, drøyt to kilometer oppstrøms Sautsogården. Avgrensningen begrenser seg til det flate partiet på denne ryggen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen rik sumpskog med utformingen rikere løvsumpskog. De fuktigste delene av lokaliteten er vierdominert med mer gråor og bjørk langs kantene. I tillegg inngår noe villrips og hegg. Deler av lokaliteten er dominert

av strutseving, myskegras, vendelrot, firblad og kvitbladtistel. Andre deler av lokaliteten er noe mer kildepreget med arter som mjødurt, fjell-lok, engsnelle, fjellpestrot, dvergsnelle, kildevrangmose *Bryum weigeli*, myrfjær *Helodium blandowii* og fjellrundmose *Rhizomnium pseudopunctatum*. Skogen har et betydelig innslag av stående og liggende død ved. av vier og gråor.

Artsmangfold: Et funn av brundogglav *Physconia detersa* (NT) fra 1980-tallet kan trolig føres til denne lokaliteten. Det er ut over dette ikke påvist noen truede eller særlig sjeldne arter i lokaliteten. Potensialet for rødlistede arter vurderes som middels til lavt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten grenser mot en gammel veitrasé som går ut mot kanten av brinken mot elva i sør. Ellers ingen synlige inngrep av nyere dato.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Rik sumpskog med vier og gråor er ikke en vanlig naturtype så langt inne i Altadalen, og denne lokaliteten representerer derfor trolig en nokså isolert forekomst av denne naturtypen.

Verdivurdering: Lokaliteten er 16 daa og dermed en ganske stor rik sumpskog. Lokaliteten er nokså varierende, men det er ikke påvist de helt store verdiene knyttet til artsamangfold selv om både moser, lav og karplanter er godt undersøkt. Denne avgrensningen nå derfor ikke helt opp til toppen av skalaen og vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best gjennom fri utvikling.

Foto: Torbjørn Høitomt Baserike berg sentralt i lokaliteten.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Sørvendte berg og rasmarker
Utforming: Kalkrik og/eller sørvendt bergvegg
Mosaikk:
Feltsjekk: 05.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 5. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et bratt parti på østsida av Altaelva, snautt to kilometer oppstrøms Sautsogården. Berggrunen i området består av glimmerskifer, mens nedre deler av lokaliteten er dekket av skredmateriale.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen sørvendte berg og rasmarker med innslag av flere utforminger, men med utformingen kalkrik og/eller sørvendt bergvegg som den dominerende. En bratt bergrekke danner kjernen i lokaliteten, med en tilhørende delvis skog- og krattkledd rasmark i nedkant. Bjørk er vanligste treslag, men rogn og hegg finnes

også vanlig. I fuktige partier dominerer gråor. Bergveggene er rike med innslag av arter osmlabbmose *Rhytidium rugosum*, skåltrinnmose *Myurella julacea*, putehårstjerne *Syntrichia ruralis*, putevrimose *Tortella tortuosa*, granmose *Abietinella abietina* og rødklokkemose *Encalypta rhaptocarpa*. I fuktige parti inngår arter som stakemose *Amblyodon dealbatus*, fettmose *Aneura pinguis*, gulsildre, taigastarr, jåblom, håstarr, vortesliremose *Timmia austriaca*, myrstjernemose *Campylium stellatum* og dvergsnelle.

Karplanter?

Artsmangfold: Av rødlistearter er hengepiggrø (NT) og kalkrosettlav *Phaeophyscia constipata* (VU) påvist. Det er et stort potensiale for flere rødlistearter i gruppene moser og lav.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av nyere menneskelige inngrep.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av rike berg og rasmarksmiljøer i indre deler av Sautso. Flere liknende lokaliteter huser mange rødlistearter i flere grupper.

Verdivurdering: Nokså lang og markert bergrekke ved variert natur i form av åpen og tresatt rasmark, samt åpne og mer skyggefulle berg. For det meste nokså rik berggrunn og funn av rødlistede arter. Undersøkelsene avdekket imidlertid litt for få av de potensielle rødlisteartene til at toppen av skalaen nås. Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best gjennom fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Åpen elveør med eng- og gruspreg.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Åpen flommark
Utforming: Elveør
Mosaikk:
Feltsjekk: 07.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 7. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Lokaliteten erstatter tidligere avgrensning BN00062791 Šávžu - Siedgagorsa, men utgjør bare en liten del av den gamle storlokaliteten. Beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Relevant informasjon fra Naturbase er videreført. Naturverdier andre steder i den tidligere storlokaliteten er kartlagt som separate naturtyper. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på ei øy i Altaelva, om lag 300 meter oppstrøms Sautsogården og omfatter et større flompreget areal.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen åpen

flommark med utformingen stor elvør. For det meste nokså sterkt flompåvirket, åpent areal med urte- og grasdominans. Stedvis finnes en del helt vegetasjonsløse flekker. Noe kratt av bjørk og vier finnes i de minst flompåvirkede delene av lokaliteten, særlig i nordre del der det er overgang mot flommarksskog. De åpne elvørene huser arter som fjellarve, snåsåte, finnmarksskveke, nordlig setermjelt, rødsildre, gullris, fjellsmelle, harerug, reinrose, katterot, teiebær, fjellrapp, rødsvingel, bakkestjerne, seterfrytle, aksfrytle, kongsspir, bekkesildremose *Dichodontium pellucidum*, sandgråmose *Racomitrium canescens*, engbroddmose *Calliergonella lindbergii*, myrstjernemose *Campylium stellatum* og saglommemose *Fissidens osmundoides*. De vestre delene har mer etablert elvørkratt til dels med små evjer, flomdammer og noe åpen sandmark. Her er det større grasdominans med mye sølvbunke og viere utgjør busksjiktet.

Artsmangfold: Det ble påvist et individ med flogmure (NT) på elvøra, men ellers ingen særlig sjeldne eller rødlistede arter. Det ble foretatt nokså grundige undersøkelser og potensialet for flere sjeldne og trua moser og karplanter vurderes som middels til lavt. Det er allikevel verdt å merke seg lokaliteten som potensielt voksested for enkelte truede arter i framtid siden øra her er en del av levende flommarksmiljø i kontinuerlig endring.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av nyere tids inngrep med unntak av den antatt beskjedne effekten Altakraftverket må ha på vannføring og vanntemperatur.

Fremmede arter: Ingen registrert

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av verdifulle lokaliteter med åpen flommark og flommarksskog langs Altavassdraget.

Verdivurdering: Stor, for det meste åpen flommark med naturlig flomregime. Lokaliteten her ved Sautsogården er en del av et nettverk av viktige flommarkslokaliteter langs denne delen av vassdraget. Det er imidlertid ikke påvist noen truede arter på elvøra her og lokaliteten vurderes derfor som viktig (B-verdi), men dette er et grensetilfelle mot svært viktig, særlig sett i sammenhengen med øvrige lignende områder i vassdraget.

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares best gjennom fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Frodig løvskog med bjørk og or

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Flommarksskog

Mosaikk:

Feltsjekk: 07.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 7. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordsida av Altaelva, en snau kilometer oppstrøms Sautsogården og omfatter et flompreget skogområdet på en slette langs elva. Lokaliteten er avgrenset mot nord og øst av skog som ligger noe høyere og derfor er mindre flompreget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen flommarksskog. Skog dominert av gråor og til dels grov bjørk, samt innslag av vier på de fuktigste partiene. En kroksjø skapt av tidligere elveløp eller flomløp og som

fylles opp under flom ligger øst i området. Vegetasjonen er frodig med mye skogørkvein, vendelrot, hvitbladtistel, hundekveke, mjødurt og sløke. Området er ganske homogent og med et åpen skogbilde. Det er lite liggende og stående død ved og kun bjørk opptrer med grove trær.

Artsmangfold: Skvulpmose *Myrinia pulvinata* (VU) ble påvist som ny for Nord-Norge i denne lokaliteten. Den vokser på stammer av gråor, under øvre flommål. Ellers ble filthinnelav *Leptogium saturninum* påvist på en gråor og noe finnmarksfrøstjerne (VU) finnes på lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av nyere tids inngrep med unntak av den antatt beskjedne effekten Altakraftverket må ha på vannføring og vanntemperatur. Flompåvirkningen er trolig ganske sterk i perioder.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av mange likende miljøer langs Altaelva i Sautso og dermed en viktig brikke i å ta vare på mangfoldet i flommarksskoger langs Altaelva, som er en av de viktigste regionene for denne naturtypen i Nord-Norge.

Verdivurdering: Lokaliteten har gode bestander av to sårbare arter, utgjør et intakt flomskogsmiljø og har ikke noen form for negativ påvirkning. Ytterligere sjeldne og trua arter kan finnes på lokaliteten. Et noe begrenset areal og lite dødvedelementer senker verdien fra svært viktig til viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Granseter/lav finnes spredt på de eldste bjørkene.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gammel lauvskog
Utforming: Gammel bjørkesuksesjon
Mosaikk:
Feltsjekk: 06.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 6. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Denne beskrivelsen dekker to adskilte områder med svært lite naturverdier med noen hundre meters mellomrom. De to avgrensningene ligger ned mot elva rett nedenfor inngangen til Alta kraftverk. Begge avgrensningene ligger på tykke løsmasseavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel lauvskog med utformingen gammel bjørkesuksesjon. Eldre, nokså glissen, bjørkedominert skog på fattig lyngmark. Noe dødved av bjørk finnes i partier, men like viktig er forekomsten av gamle, levende bjørketrær med, grov, stabil neverstruktur.

Lok. nr. 18 Sautso, Ryggen sørvest forts.

Artsmangfold: Rustdoggnål *Scleophora coniophaea* (NT) finnes vanlig i rothals av eldre bjørketrær i begge de to avgrensningene. Ellers finnes granseterlav *Hypogymnia bitteri* (NT) og skjørsigd *Dicranum fragilifolium* spredt. Det er et videre potensiale for sjeldne og truede lav som er knyttet til eldre bjørk.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av menneskelige inngrep i nyere tid.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Partier med gammel bjørk finnes flere steder i Sautso og denne lokaliteten representerer noe av de eldste bjørkeskogene i området.

Verdivurdering: Lokaliteten består av to adskilte arealer med eldre bjørkeskog. Det finnes mange gamle trær med en interessant lavflora, men det er ikke påvist høyt rødlistede arter. Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bevares og utvikles best gjennom fri utvikling.

Foto: Terje Blindheim Oretuebeget, ett av få funn i Finnmark

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Gråor- heggeskog

Utforming: Liskog/raviner

Mosaikk:

Feltsjekk: 06.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 6. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015. Det var i hovedsak de øvre delene som ble undersøkt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte lia ned mot Altaelva, rett vest for der Joatkajohka munner ut i hoveddalføret. Det finnes noen baserike bergvegger i lokaliteten og det er stedvis et tydelig vannsig nedover lia. Det er

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gråor-heggeskog med utformingen liskog/raviner. Deler av området kunne kanskje også beskrives som gammel boreal løvskog av rik type. Bjørk, gråor og selje er dominerende treslag og vegetasjonen

er i hovedsak rik lågurt og kildeeskog i det meste av området. I kildepregete gråor- og heggedominerte partier finnes arter som myske, skogstjerneblom, fjell-lok, myskegras, villrips og vendelrot. I øvre deler av lokaliteten finnes baserike berg med basekrevende arter som hinnetrollmose *Cyrtomnium hymenophylloides*, kratermose *Sauteria alpina*, storbergrotmose *Gymnostomum aeruginosum*, grottehoggtann *Tritomaria scitula*, spisstrinnmose *Myurella tenerima*, snøsildre og grønneburkne.

Artsmangfold: Det er ikke påvist noen rødlistede arter i lokaliteten, men potensielt for sjeldne og truede arter vurderes som nokså stort siden disse gruppene foreløpig er nokså dårlig undersøkt og området huser flere miljøer med stort potensiale for sjeldne moser og lav. Det ble påvist flere rødlistearter i dette området på 1980-tallet, men det er noe usikkert om disse funnene kan føres til denne lokaliteten. Ut i fra beskrivelsene fra Artskart er det imidlertid sannsynlig at i hvert fall kalkrosett-lav *Phaeophyscia constipata* (VU) er påvist her tidligere. Den mindre vanlige soppen oretuebeger ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av menneskelige inngrep i nyere tid. Skogen er stedvis grov og det er dannet en del død ved i partier. Det er også partier med tilsynelatende mye yngre skog, men det er vanskelig å forstå hva som skaper dynamikken i aldersforskjeller i dette området, men det kan være påvirket i forbindelse med utbyggingen av Altadammen. Deler av området kan også være noe rasutsatt.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: En av få slike rike og kildepregede liskoger i dalføret. Skogkvalitetene ligner mest på de som finnes i de rikere flommarksskogene langs elva, mens bergveggene har samme karakter som bergvegger i øvrige deler av Sautso. Mangfoldet av arter er trolig overlappende med andre lokaliteter i området og bør forvaltes i sammenheng med disse.

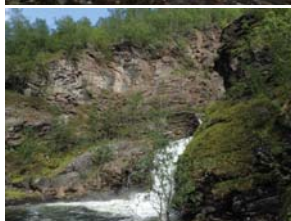
Verdivurdering: Nokså stor og variert lokalitet med frisk gråorskog og baserike bergvegger. Rikhet, kildepreg og en del gammel skog gjør dette til en viktig lokalitet. Manglende funn av dokumenterte rødlistearter trekker verdien ned fra svært viktig til viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bevares og utvikles best gjennom fri utvikling.

Artsliste for lokaliteten

Totalt 1 art(er) påvist: oretuebeger.

Foto: Torbjørn Høitomt Nedre del av lokaliteten for Jotkaelva renner ut i Altaelva.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg

Utforming: Bekkekløft

Mosaikk: Totalt 4 naturtype(r) registrert: Fossesprøytsone E05 - Moserik utforming E0501 (25%), Fossesprøytsone E05 - Urterik utforming E0502 (10%), Bekkekløft og bergvegg F09 - Bekkekløft F0901 (75%), Gråor- heggeskog F05 - Flommarksskog F0501 (10%).

Feltsjekk: 06.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 6. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Lokaliteten er tidligere undersøkt av blant annet Arve Elvebakk og Arne Frisvoll i forbindelse med Altautbyggingen. Relevante informasjon fra Artskart er inkludert i beskrivelsen. Det er bare nedre delen av lokaliteten som er undersøkt. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter bekkekløfta som Jotkaelva danner de siste hundre metrene før den munner ut i Altaelva. Berggrunnen i området består av glimmerskiifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen bekkekløft og bergvegg med utformingen bekkekløft. I tillegg inngår noe areal med fossesprutsone med en mosaikk med urterik og moserik utforming. Bratt bekkekløft med noen mindre fosser og strie stryk. Noe fosseeng finnes i nedre del. Ellers finnes både tørre og fuktige, rike, til dels flere titalls meter høye bergvegger med dominans av basekrevende vegetasjon. Det finnes litt skog og kratt, særlig i nedre deler av avgrensningen, men også oppe i sidene lenger opp i kløfta. Rogn, bjørk og selje dominerer med innslag av einer og villrips i busksjiktet. Litt gråordominert flommarksskog finnes helt ut mot Altaelva. I den rike vegetasjonen på berghyller og langs elva finnes arter som flekkmure, smalnøkleblom, fjelltistel, fjellfrøstjerne, grønneburkne, lundrapp, kattedot, bakkestjerne, blåklokke, reinrose, taigastarr, hårstarr, vendelrot, rosenrot, bjørnebrodd, svarttopp, ullarve, rødsvingel, fjellsyre, fjell-lok og rynkevier. I tillegg er det påvist en lang rekke moser som er typiske for fuktige og tørre knauser og berg på baserik grunn. Labbmose *Rhytidium rugosum*, granmose *Abietinella abietina*, nervesvanemose *Meesia uliginosa* og putevrimose *Tortella tortuosa* er typiske mengdearter.

Artsmangfold: Det er påvist en lang rekke rødlistearter i dette området. Fra registreringene gjort på 1980-tallet ble følgende rødlistede arter registrert; Finntelg (NT), grårublom (NT), trådflette *Hypnum sauteri* (EN), kløftflik *Lophozia pellucida* (EN), skorpeglye *Rostania occulta* (VU) og kalkrosettlev *Phaeophyscia constipata* (VU). Fra kartleggingen i 2016 er følgende arter i tillegg notert: hatt-tustmose *Tortula systylia* (VU) og alpevrimose *Tortella alpicola* (DD). På gammel bjørk i fosserøyk finnes granseterlav (NT) og stiftfiltlav. Det er et stort potensiale for å finne flere rødlistede arter i flere artsgrupper i denne lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av menneskelige inngrep.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et biologisk svært interessant område i øvre deler av Sautso opp mot Altadammen. En stor del av verdiene er knyttet til rike berg i fuktig bekkekløftmiljø.

Verdivurdering: Svært artsrik bekkekløftlokalitet med rødlistearter i alle kategorier unntatt CR. Lokaliteten vurderes derfor som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bevares best under fri utvikling. Vannføringsregimet i Jotkaelva må ikke endres.

Litteratur

Strann, K. B. et al. 2008. Verdifulle naturtyper i Alta kommune - NINA Rapport 344. 112 s.

Foto: Terje Blindheim Kløfta opp mot Altadammen

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg

Utforming: Bekkekløft

Mosaikk:

Feltsjekk: 06.08.2016 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er oppdatert av BioFokus v/Terje Blindheim og Torbjørn Høitomt den 6. august 2016 i forbindelse med kvalitetssikring av skoglokaliteter i Naturbase på oppdrag for Fylkesmannen i Finnmark. Denne beskrivelsen erstatter tidligere beskrivelse i naturbase BN00062792 - Altaelva, nord for damanlegget. Det er ikke foretatt ny kartlegging i denne øverste delen av den gamle lokaliteten, med unntak av et areal helt i nord. Beskrivelsen er derfor basert på avstandsvurderinger og den noe mangelfulle beskrivelsen fra naturbase. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter det bratte elvekløftmiljøet fra Altadammen og ned til utløpet av Jotkaelva. Berggrunnen i området er dominert av glimmerskifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen bekkekløft og

bergvegg med utformingen bekkekøløft. Dyp og for det meste utilgjengelig elvekløft med opptil 150 meter høye bergvegger på sidene av elva. Bergene er sannsynligvis dekket av kalkkrevende vegetasjon der de er vegetasjonsdekket. Sannsynligheten er stor for at mye av de samme artsmangfoldet som ble påvist langs nedre deler av Jotkaelva og langs Altaelva rett nedenfor denne lokaliteten også er å finne igjen innenfor.

Artsmangfold: Siden lokaliteten ikke er særlig godt undersøkt under feltarbeidet i 2016, er det vanskelig å si så mye konkret om artsmangfoldet, men det kan se ut til at deler av lokaliteten ble undersøkt under inventeringene i forkant av utbyggingen på 1980-tallet. Både grårublom (NT) og flogmure (NT) ble da registrert ved damfoten, og en registrering av kveinhavre (EN) kan også med stor sikkerhet føres til denne lokaliteten. Av lav og moser kan grassigd *Dicranum angustum* (VU), skortemyggmose *Cnestrum alpestre* (NT), bekkeskiferlav *Lobothallia melanasapis* (NT) og flatsaltlav *Stereocaulon coniophyllum* (NT) nevnes som nokså sikre for avgrensningen. I tillegg er det nokså sikkert at både kløftflik *Lophozia pellucida* (EN) og finntelg (NT) finnes innenfor lokaliteten. Sibirnatffiol (CR) er også angitt fra området uten at dette funnet med sikkerhet kan stedfestes. Videre vurderes potensialet for ytterligere funn av rødlistede arter innen flere artsgrupper som betydelig.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er selvsagt sterkt påvirket av Altautbyggingen siden elvestrekningen nedenfor dammen er tørrlagt. I tillegg er det noe fysiske inngrep nede i kløfta i forbindelse med utløpet av vannet fra kraftverket. Ut over dette er store arealer helt intakt.

Fremmede arter: Ingen registrert.

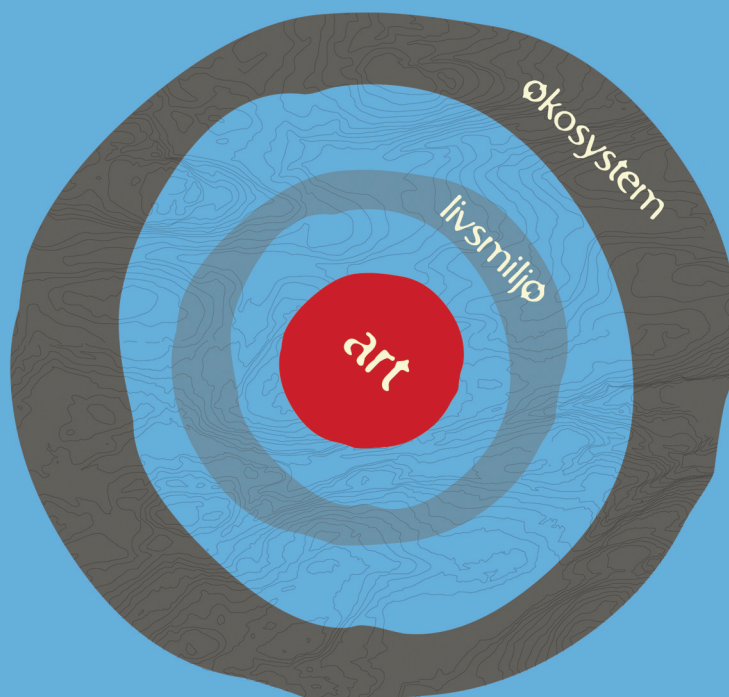
Del av helhetlig landskap: Lokaliteten dekker den øvre og bratteste delen av Altajuvet nedenfor dammen. Mange av de sjeldne artene som er påvist her finnes trolig ingen andre steder i Sautso. Denne lokaliteten er dermed svært viktig for bevaringen av de unike artsmangfoldet i dette området.

Verdivurdering: Stor og dype elvekløft på rik berggrunn. Det er påvist en rekke sjeldne og trua arter og potensialet for ytterligere funn av rødlistearter er svært høyt. Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bevares best under fri utvikling.

Litteratur

Strann, K. B. et al. 2008. Verdifulle naturtyper i Alta kommune - NINA Rapport 344. 112 s.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>